

PROGRAMLI TEFTİŞLERE İLİŞKİN BİLGİLER

Programlı teftişler, “risk esaslı”, “işkolu/sektör esaslı” veya “alan esaslı” olarak planlanmakta, teftişlerde “en riskli işletmeler, çalışma şartları ve sektörler” üzerinde odaklanılmakta, teftiş sırasında ise işyerlerindeki öncelikli riskler ve öncelikli hedef gruplar üzerinde durulmaktadır.

Programlı teftişler belirli bir ön hazırlık, planlama, izleme ve değerlendirme içerisinde yürürlüğe konularak denetimlerin kapsamı ve hedefleri doğrultusunda sosyal tarafların sürece dâhil edilmesi, eğitim, bilinçlendirme faaliyetleri yürütülmesi nedeniyle önleme amacına hizmet eden teftiş faaliyetleri niteliğindedir.

Temel yaklaşım; ahenk içerisinde düzenlenmiş, güvenlik kültürü üzerine oturtulmuş bir çalışma hayatının ekonomik ve sosyal yaşama katkı sağlayacağından hareketle, sosyal tarafların bilinçlendirilmesi ve çalışma hayatının sorunları üzerine farkındalık arttıracak faaliyetlere ağırlık verilmesidir. Söz konusu temel yaklaşım ve öncelikler çerçevesinde rehberlik ve yol göstericiliği esas alan önleyici nitelikteki riskli alan ve sektörlerle yönelik programlandırılmış teftişler belirlenen amaç ve hedeflere ulaşmak için en önemli araç olarak kullanılmaktadır.

A-) İŞİN YÜRÜTÜMÜ YÖNÜNDEN

a) İzinsiz Aracılık ve Yetkisiz Geçici İş İlişkisi ile İşçi Temini Sağlayan İşyerlerine Yönelik Programlı Teftişi:

Orta Vadeli Program (2023-2025)’da yer alan “Geçici iş ilişkisi kurma faaliyetini kurumsal olarak yürüten işyerlerine yönelik denetimler gerçekleştirilecek ve ilgili faaliyetler kayıt altına alınacaktır.” tedbiri ile Hazine ve Maliye Bakanlığının Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planı (2023-2025) kapsamında “Kayıt dışı faaliyet gösteren özel istihdam bürolarına yönelik denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi sağlanacaktır.” eylemi gereği “İzinsiz Aracılık ve Yetkisiz Geçici İş İlişkisi ile İşçi Temini Sağlayan İşyerlerine Yönelik Programlı Teftişi” yürütülmesi planlanmıştır.

Bu çerçevede yürütülen Programlı Teftişin konuları, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 7’ nci maddesi ile 4904 sayılı Kanun, Özel İstihdam Büroları Yönetmeliği ile Özel İstihdam Büroları Genelgesi (2016/1) kapsamında;

- a) İzinsiz aracılık,
  - b) Yetkisizi geçici iş ilişkisi faaliyeti,
- hususları oluşturmaktadır.

Programlı teftiş sonucunda:

- Bu programlı teftiş kapsamında; **124 işyeri** denetlenmiş olup, bu teftişler sonucunda **80** adet rapor dzenlenmiştir. Ayrıca 2022 yılında aynı konu ile ilgili olarak yapılan programlı teftişlerden raporu 2023 yılında yazılan **3 işyeri** ile birlikte bu programlı teftiş konusu kapsamında toplam **127 işyeri** denetlenmiş ve sonucunda **83** adet rapor dzenlenmiştir. Söz konusu teftişlerde:

- Teftişi yapılan işyerlerinde **4.911** kadın, **11.941** erkek ve **48** genç işçi olmak üzere toplam **16.900** işçiye ulaşılmıştır.

-Yapılan teftişler sonucunda **41** işyeri hakkında **115.696.762 TL** idari para cezası uygulanması istenilmiştir.

- Ayrıca programlı teftiş kapsamında bu işyerleri tarafından işe yerleştirilen yabancı uyruklu kişilerin 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu kapsamında, işe yerleştirildikleri işverenliklerde, çalışma izinlerinin bulunup bulunmadığı da incelenmiş ve konu ile ilgili gerekli iş ve işlemler yapılmıştır.

B- İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNÜNDEN

a) Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik hükümleri kapsamında olan işyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi

Belirlenen Teftiş Konuları

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan işyerlerinde; Yönetmelik'te ve Büyük Endüstriyel Kazalarla İlgili Hazırlanacak Güvenlik Raporu Tebliğinde yer alan Güvenlik Yönetim Sisteminin (GYS)

- 1- Organizasyon ve personel
  - 2- Büyük kaza tehlikelerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi
  - 3- İşletim kontrolü
  - 4- Değişimin yönetimi
  - 5- Performansın izlenmesi
  - 6- Denetleme ve inceleme
- Urusları kapsamında teftişler yürütülmüştür

- Bu programlı teftiş kapsamında 2023 yılında **259** işyerinin teftişi tamamlanmıştır.
- Söz konusu işyerlerinde **5.644** kadın, **68.699** erkek ve **4** genç olmak üzere toplam **74.347** çalışana ulaşılmıştır.
- **50** işveren hakkında toplam uygulanan idari para cezası miktarı **4.789.292 TL**'dir.

b) Kimya, Mobilya, Ağaç Ürünleri, Geri Dönüşüm, Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri, Depolama ve Ambarlara, Kauçuk ve Plastik ile Tekstil Sektörlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi

Belirlenen Teftiş Konuları

Teftişler, kimyasal maddelerle çalışmalarda güvenlik, yangın, parlama ve patlama konuları kapsamında yürütülmüştür.

- Bu programlı teftiş kapsamında 2023 yılında **1.480** işyerinin teftişi tamamlanmıştır.
- Söz konusu işyerlerinde; **45.856** kadın, **110.139** erkek, **7** genç ve **1** çocuk olmak üzere toplam **156.003** çalışana ulaşılmıştır.
- **457** işveren hakkında toplam uygulanan idari para cezası miktarı **24.700.454 TL**'dir.
- Çalışanlar için hayati tehlike oluşturan husus tespit edilmesinden dolayı **6** işyerinde işin durdurulması yönünde karar alınmıştır.

c) Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi

Belirlenen Teftiş Konuları

Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği hükümleri, Sağlık Raporları ve İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerini kapsayacak şekilde teftişler yürütülmüştür.

- Bu programlı teftiş kapsamında 2023 yılında **367** işyerinin teftişi tamamlanmıştır.
- Söz konusu işyerlerinde **1.387** kadın, **56.683** erkek ve **1** genç olmak üzere toplam **58.071** çalışana ulaşılmıştır.
- **228** işveren hakkında toplam uygulanan idari para cezası miktarı **77.025.438 TL**'dir.
- Çalışanlar için hayati tehlike oluşturan husus tespit edilmesinden dolayı **25** işyerinde işin durdurulması yönünde karar alınmıştır.

ç) Yapı İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi

Belirlenen Teftiş Konuları

Yapı işyerlerinde aşağıda belirtilen konular kapsamında teftişler gerçekleştirilmiştir;

- Yüksekte Çalışma
- İş Ekipmanları
- Yangın, Parlama ve Patlama
- Elektrikle Temas
- Düşen Cisimler
- Barınma ve Dinlenme Yerleri
- Kazı Çalışmaları

- Bu programlı teftiş kapsamında 2023 yılında **888** işyerinin teftişi tamamlanmıştır.
- Söz konusu işyerlerinde **1.326** kadın, **26.566** erkek olmak üzere toplam **27.892** çalışana ulaşılmıştır.
- **522** işveren hakkında toplam uygulanan idari para cezası miktarı **54.965.843 TL**'dir.
- Çalışanlar için hayati tehlike oluşturan husus tespit edilmesinden dolayı **62** işyerinde işin durdurulması yönünde karar alınmıştır.

d) Diğer Programlı Teftişler

Belirlenen Teftiş Konuları

2022 yılına ait muhtelif programlı teftişlerden, çeşitli nedenlerde 2022 yılında tamamlanamayan ve raporu 2023 yılında yazılan teftişlere ait istatistikler:

- 2023 yılında **122** işyerinin teftişi tamamlanmıştır.
- Söz konusu işyerlerinde **8.886** kadın ve **20.922** erkek olmak üzere toplam **29.808** çalışana ulaşılmıştır.
- **48** işveren hakkında toplam uygulanan idari para cezası miktarı **3.856.764 TL**'dir.

Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği yönünden gerçekleştirilen tüm programlı teftişlerde yukarıda belirtilen konulara ek olarak;

- 2015/4 Sayılı Genelge ekinde yer alan Teftiş Rehberi'nin Birinci Kitap Birinci Kısım Dördüncü Bölüm Madde 3.6'da belirtilen; iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli, risk değerlendirmesi, çalışan temsilcisi ve iş sağlığı ve güvenliği kurulu,
- Kayıt dışı istihdam, yabancı çalışanlar, çocuk işçiler, eşitlik ilkesi, korumalı işyerleri

konuları da kapsama alınmıştır.